

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illustrissimi Domini Simonis De Fierlant, Hispaniarum Ac
Indiarum Catholico Regi, In Hispania Ac Belgio, A Concilio
Status, Brabantiae Cancellarii, Catholico Ab Affectu
Tractatus, Quo, Clarissime ...**

Fierlant, Simon de

Coloniae Agrippinae

Caput Quintum. Catholicum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37059

CAPUT QUINTUM

CATHOLICVM.

Unc tu mecum , Lector , ex subterraneis illis cavernis , & obscuris Trium-Virorum viis in auream Fidei Catholicæ lucem regredere ; satis cuniculorum est , liberio-rem tandem aërem hoc capite respiremus : Caput do Catholicum , quod in suos divisum Articulos per amæna Scripturæ , Sanctorumque Patrum , & Scholasticorum vireta , piis eorum doctilque sententiis , sic quasi suis arboribus pulchre consita , in Catholica Fidei nostræ luce inoffenso pede ambulare nos faciat ; & quia fatigatum te habeo ex longiori illo per cuniculos dicursu , breviori , quâ potero , viâ te deducens , quæ ipso pede non emetiemur loca , digito saltem eminus notabo.

ARTICULUS I.

Scripturivisticus.

§. I.

Quibus S. Scripturæ locis abutuntur Trium-Viri.

PArvo limite inter se hæc duo distant , uti Scriptura , & abuti , hæc enim cum plana sit & recta , si vel tantillum
ad

ET INFELIX CONCORDIA. 275

ad tui cerebri somnia inflexeris, aut contorseris, ecce non Catholicè eâ uteris, sed hæreticorum more impiè abuteris: Et veniunt nobis Trium-Viri sacris onusti codicibus, ut sacrum suis mercibus pretium, si possint, à sacris Literis concilient; sed nihil agunt miseri, & frustra jam sæpè ab eorum abusu vindicata loca objicere pergunt; & nusquam quidem manifestius patet, quàm parum ex Scriptura præsidii habeant, quàm apud Gummarum in Methodo pag. 53. ubi hunc titulum præfigit: *locæ Scripturæ sacræ, quæ docent veram conversionem tantâ non acquiri celeritate & facilitate quantâ hodiè vulgò creditur*, nam ejus de differenda longius absolute sententiæ præcipua basis est, ostendere, non esse subitas hominum conversiones; huc loca, quæ potest, congerit omnia, & primo quidem altiori voce intonat illud Ezechiël. 18. *Si impius egerit pœnitentiã ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium, & justitiã, vitã vivet, & non morietur.* Tum illud Deuteron. 4. *Cum quæseris Dominum Deum tuum, invenies eum, si tamen toto corde quæseris & tota tribulatione animæ tuæ.* Habes hic, Lector, quæ quidem ex veteri Testamento adfert, omnia; hui! quam pauper est, qui ex tam immenso thesauro non nisi duo verè minuta sua facit: at plura adferre potuit: sit ita; cettè præcipua attulit, & si hæc præcipua, reliqua profectò ita levia sint necesse est, ut sua tenuitate sponte evanescant.

Nec ditio^{riorem} eum facit Testamentum novum; sub unum aspectum do omnia: *quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur, &c.* 2. Cor. 7. *Facite fructum dignum pœnitentiæ.* Matth. 3. *Si quis venit ad me & non odit Patrem, &c.* Lucæ 14. Matth. 10. *Qui amat Patrem aut Matrem plusquam me, non est me dignus, &c.* Tum geminam adfert similitudinem de qua Luc. 14. *Quis enim ex vobis volens turrin aedificare &c. & quis Rex iturus committere bellum &c. & multum diuque in Christi conclusionem hæret; sic ergo omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus, quæ possidet, non potest meus esse discipulus: hæc sic collectim in uno §. Gummarus, hæc in suis sparsim libris Gabriëlis, & Macarius: quid autem ex his concludant miseri dialectici? certè quilibet potius, quam id, quod exsculpere volunt; ut de singulis nitidè probat & solidè in solida sua praxi P. A Burgundia à n. 127. & cujus recentior memoria est, Nicolaus du Bois in Thesi sua 2. à pag. 15. & est quidem hæc propria ipsius messis, ut qui Primarius Scripturæ Lovanii Professor, ex officio etiam sacros Textus à Novaturientium corruptione vindicare debet.*

§. 2.

*QUÆ S. SCRIPTURÆ LOCA
faciant pro communi sententia.*

FRustra ex Scriptura rigorem quis fugere velit, ubi omnia misericordiam Dei sonant; ubi miserationes ejus
super

super omnia opera deprædicantur, ubi centum in locis vocare peccatores, allicere, expectare legitur, paratus in amplexum: imo eo se dimittere, & abjicere hortando, precando, imo quasi supplicando, ut Majestati Divinæ tali ac tantæ derogare propemodum videatur. Hujus rei tot testes habeo, quot Prophetas invenio, quos omnes suæ misericordiæ voluit esse præcones; nam quod irato per eos ore ignem sæpè & flammam loquatur, & ille Divinæ Clementiæ effectus est; minatur pœnas, ne infligere debeat; irascitur, ut possit amplecti; & ut misericordiæ viscera exhibeat, flagellum justitiæ ostentat, ut pœnæ timore ad pœnitentiam cogat, quos allicere misericordiâ satis non poterat.

Vin' specimina aliqua? ipso illo 18. capite Ezechiëlis, quo contra nos pugnat Gummarus, ita habemus: *Et quare moriemini domus Israël? quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus, revertimini, & vivite; quid suavius? Isaïæ 49. numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui, ecce in manibus meis descripsi te.* Singularis quoque locus est Isa. 30. *expectat Dominus ut misereatur vestri plorans nequaquam plorabis, miserans miserebitur tui: ad vocem clamoris tui STATIM UT AUDIERIT* (nota Gummarum diligenter illud *statim*, otiosum non est) *STATIM UT AUDIERIT, respondebit tibi: & verò, STATIM UT AUDIIT* pœnitentissimum illud Davidis *peccavi*, respondit illi per Prophetam transfuisse se peccatum ejus. Hæc &
his.

his multo plura, si dixit, si fecit in lege timoris, quid in amoris & gratiæ lege non sperabimus? & verò tota Christi hominis vita continuum est misericordiæ exemplum, & tota ejus doctrina, continua communis sententiæ confirmatio. Flet ad Christi pedes pœnitens Maria, peccatrix illa consuetudinaria, nec tam verbis, quam lacrymis confitetur; quid autem Christus? suspectas, credo, habet lacrymas, remittit pœnitentialem satisfactoria opera præviæ adimpleturam, differt absolutionem, dum inveteratam illam consuetudinem penitus exuerit; imo verò (adeste Trium-Viri, & si Christi estis Ministri, Christi exemplum imitari non pigeat) indignantibus in mensa Phariseis, benigno vultu, non rigido illo & Vergeriano supercilio flentem intuita, *remittuntur, inquit, tibi peccata..... vade in pace. Publicanus à longe stans percutiebat pectus suum dicens: Deus propitius esto mihi peccatori; dixit; nulla mora est, dico vobis, inquit Christus, descendit hic justificatus in domum suam. Ubi autem vestra Trium-Viri notabili tempore prævia vitæ in melius mutatio? Confiteatur Christo Zachæus; necdum ablata restituit; eo ipso die, quo confitetur, converti cæpit; quid Christus? HODIE salus; felix Zachæus, qui in Christum potius, quam in Trium-Viros incidit; nam si incidisset in eos, non audivisset illud Hodie, imo nec cras, sed post menses, post annos: exemplum recens de duobus annis etiam in piis animabus hîc Bruxellis habemus. Filius prodigus in se reversus, surgam, inquit,*

inquit, & dicam: *Pater peccavi in calum*, en propositum Confessionis, quam non differt, sed in ipso momento *surgens venit ad Patrem* ... dixitque: *Pater peccavi in calum & coram te, jam non sum dignus vocari Filius tuus*, ecce autem, rumpantur licet Trium-Viri, amplexus & osculatus Filium cito, inquit, cito *proferte stolam primam*, &c. non habetur, inquit, in nostra Scriptura particula illa *cito*, rectè dicunt, in eorum Scriptura non habetur, nam eorum Scriptura est Gallica ista, quam quintus Evangelista, nescio quis (aliqui Arnaldum putant) certè strenuus Bajo-Jansenista conscripsit; cur autem eam vocem expunxerit, clarius est quam ut dicatur; cæterum habetur illa in vulgata, & authentica, & legerunt eam, & annotarunt Hieronymus, Gregorius, & Chrysologus.

Nihil addo de ove, & drachma penditis, nihil de conversione Petri ter perjuri, nihil de latrone, qui uno eodemque die ex latrone factus est pœnitens, ex pœnitente beatus. Poteris, Lector, hæc omnia, ubi otium erit, latius deducta videre in Thesi 1. Theol. D. Du Bois adversus Methodum D. Gummarii; ego hunc articulum Joannis Apostoli & Evangelistæ verbis piè contra Trium-Viros concludo, *pœnitentiam age* (ita per Evangelistam loquitur. Apocal. 3. Deus) *ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum & cenabo cum illo, & ipse mecum*, qui stat, qui pulsat, ut aperiatur janua, is, si aperiatur janua, non intrabit? si non satis
clarus

TRIUM-VIRORUM VANA
 clarus vobis hic est locus, Trium-Viri, adite Glossam,
 legi meretur; sed audite, Glossam ordinariam intelligo,
 non Vergerianam aut Arnaldicam, quamquam illa vestra
 ordinaria est.

ARTICULUS II.

Ecclesiasticus.

De veteri primitivæ Ecclesiæ praxi.

ORta est aliqua Trium-Viros inter, & me controver-
 sia superiori Capite sect. 1. art. 1. §. 1. de veteri primi-
 tivæ Ecclesiæ praxi, & dirimendam eam hoc Capite ibi
 pag. 113. promisi; fidem præsto, id nunc agemus. Contro-
 versæ status hic est; *Satisfactoria & pœnitentialia opera in
 primitiva Ecclesia per duodecim & tredecim secula absolutio-
 nem præcesserint, nec ne.* Ego nego, ajunt illi; Et vetus
 quidem hæc lis est, & multis disputata libris, ego viam
 inveni, quâ brevissimè tota res conficiatur, dummodò
 Eruditissimus P. Gabriëlis & R. D. Havermans commu-
 nem causam Eximio Viro mecum disceptandam relin-
 quant, honesta postulatio est. Age ergo Gummare, cau-
 sam illam finiamus, & primo de Judice, quo stemus,
 & arbitro statuamus; & ne hic primo in limine tempus
 inutiliter teramus; ea est causæ meæ bonitas, ut contra
 omnem forenssem usum, quem tu pro te testem citas, in
 ca

ea ipsa causa, in qua pro te testari debeat, arbitrum & iudicem non recusem: quid possum aut amplius dare, aut liberalius? quo tu ergo teste in iudicium venis? *Teste*, inquis sub finem Præfationis Apologeticæ ad Tractatum 3. *Morino*: optimè, cum ipsum in hac causa statuo Iudicem; sententiam inter nos proferat, audiamus cui litem adjudicet; & Primò, quidem l. 5. cap. 31. n. 2. *Peccata mortalia minus gravia eodem planè modo curabat* (antiquitus *Ecclesia* ut habet titulus Capitis) quo nunc universa ferè mortalia curare solet denique ut compendio dicam peccatorum hoc genus, quantum diligenter legendo & inquirendo consequi potui, eodem planè modo ab *Ecclesia* curatum & punitum est, quo ab annis 400. ad hunc usque diem omnia fere mortalia peccata legimus ex *Doctorum Scholasticorum* præceptis, & *Ecclesiæ* approbata praxi curata fuisse; (notare id etiam obiter possunt *Macarius* & *Gabriëlis* praxim modernam approbatam dici à *Morino*, quàm illi invitâ *Ecclesiâ* dicunt esse intrusam) Secundò, l. 9. cap. 1. n. 13. Nos post diligentem hujus rei considerationem, & innumerorum antiquitatis testimoniorum, & exemplorum, variis sæculis editorum inter se collationem deprehendimus, plerisque peccatorum gravium, mortemque æternam inferentium generibus, absolutionem eo more, qui nunc, & ab aliquot sæculis observatur, ab ipsis *Ecclesiæ* incunabilis concessam esse: in iis vero, quibus absolutio post actam pœnitentiam lege ordinaria differebatur, multis variisque modis exceptum fuisse.

N n

Tertiò,

Tertiò, eodem lib. c.14. n.8. *crimina omnia, & peccata, quæ illis sæculis non expiabantur per pœnitentiam publicam, statim, aut paulo post editam Sacerdoti Confessionem, remittebantur, PAUCULIS EXCEPTIS, quæ cum PUBLICA erant, communio- nis Eucharisticæ privatione nonnumquam à canonibus casti- gabantur cum autem crimina illa & peccata frequen- tissima fuerint; IDEO IN CONFSSIONIBUS MULTO FREQUEN- TIUS CONJUNGEBATUR ABSOLUTIO CONFSSIONI, QUAM AB EA SEJUNGEBATUR. Et ibid. n.9. in Orientalibus Ecclesiis ab an- nis mille ducentis Absolutio à peccatis STATIM post pœnitentiæ impositionem, aut etiam peccatorum Confessionem dari consuevit.*

Hem Gummare quid de Morino videtur? an non melior mihi Judex est, quam tibi testis? vinceris ergo, tanto tur- pius, quod tui ipsius testis testimonio, & sententia vincaris; profectò, si in clamoso & judiciali foro lis dijudicaretur, ad universos sumptus multarere: quod si ad Superioris Judicis Tribunal, ut fit, appellare volueris, per me licet, appel- lemus à Morino ad Rom. Catechismum, tanto certè ego gloriosius vincam, nunc cum audiamus cap. 5. n. 87. ANTI- QUISSIMO ECCLESIE usu receptum est, ut cum pœnitentes à peccatis solvantur, pœna aliqua eis irrogetur, cujus pœnæ solutio satisfactio vocari consuevit.

ARTICULUS III.

Patricius.

§. I.

*Sancti Patres & à communi sententia, & contra
Trium-Viros stant.*

NOn hïc ego, aut chartâ aut lectorum oculis abutar in refellendis quibusdam SS. PP. laciniis, quas suo malè avulsas loco, & ad suam contortè phantasiam tornatas, ex Bajo-Janseniana Patrum Bibliotheca, hoc est libro de frequenti Communione, Trium-Viri objiciunt; egerunt id luculenter alii, & recenter in prima sua Theologica Thesi singulas refellit D. Du Bois à pag. 25. ubi, inter alia, S. Augustini Textum fædissimè ab eis truncatum exhibet; nec cursim, sed operosè id etiam agit Praxis Solida à n. 131. & accuratè in primis n. 145. id ostendit integro §. quàm infideliter his Bernardi verbis: *Non tam exempla quàm miracula esse*, & quam sæpè abutantur; hos adeat Lector curiosus; ego actum non agam.

Veniat nobis interea Sacra longo ordine Patrum series & ii quidem ante alios, quos nobis præ aliis ipsi objiciunt, Cyprianus, Ambrosius, Augustinus. Et verò Cyprianus lentam illam & tardam non adstruit conversionem: *nec quantitas criminis* (inquit cap. 7. de Cœna Domini) *nec BRE-*

N n 2

VI-

VITAS TEMPORIS *excludit à venia: nec erat de severo illo & rigido Confessoriorum genere, audi quid de se testetur epist. 55. remitto omnia, multa dissimulo, studio & voto colligendæ fraternitatis, ETIAM QUÆ IN DEUM COMMISSA sunt; non pleno iudicio religionis examino: DELICTIS PLUSQUAM OPORTET REMITTENDIS PŒNE IPSE DELINQUO, amplector PROMPTA & plena dilectione cum pœnitentia revertentes.* Non angit hic scrupulus Trium-Viros. Ambrosius vero tantum à duritie illa, & Vergeriano rigore absuit, ut etiam, teste Baronio Tom. 4. ad annum 375. gravem facilitatis nimix & benignitatis invidiam passus sit, quod omnibus pœnitentibus fores Ecclesiæ patere juberet, & *facilis esset ad indulgentiam: ut adeo tanto ab Ambrosio longius recedere Trium-Viri sciantur, quanto ab eiusmodi invidiæ genere intelliguntur hæctenus esse remotiores.* Augustinus denique ita noster est, ut nec in speciem suam facere potuerint, nisi, ut jamjam dicebam locum ejus turpiter truncarent; breve est quod habet sermone 85. de tempore: *si quis Templum Dei in se violando destruxerit de Dei misericordia non desperet, sed cito de malo iniquitatis suæ consurgat.* Malè herclè vereor particulæ isti citò, si quintus ille Evangelista Gallicus, de quo supra, hunc Augustini sermonem umquam Gallicè vertat. Tractatu autem de rectitudine Cathol. Conversat: *Dominus, inquit, signum suæ pietatis assidue patefacit, & omnes vult ad se recipere per pœnitentiam Publicanum de Evangelio, & latronem, nec non & meretricem, sed & Paulum sumite*
in

in exemplum: falleris Augustine? miracula illa sunt, non exempla. Ita ex Vergeriana tripode definiverunt Trium-Viri. Tract. 49. in Joan. ita de Lazaro: *processit mortuus adhuc ligatus, confitens, & adhuc reus: ut solverentur peccata ejus, ministris hoc dixit Dominus, solvite illum, & sinite abire.* (notate Trium-Viri; primo solvere, dein sinere abire) quid est solvite illum & sinite abire? quæ solveritis in terra soluta erunt & in caelo; & in loco ab Adversariis truncato serm. 58. de tempore: *Si semel aliquis vel secundo peccaverit, & sine aliqua dissimulatione ad pœnitentiæ medicamenta confugerit, pristinam incolumitatem SINE ALIQUA MORA . . . recipiet nemo ergo nec post centum peccata, nec post mille crimina de misericordia Divina desperet. Sic tamen non desperet, ut SINE ULLA MORA Deum sibi repropitiari FESTINET.* At frustra apud Trium-Viros sine ulla mora festinet, qui lenti in repropitiando cunctatores, festinanti sine ulla mora moras ipsi injicient: sed & grande illud, & durum Confessionis onus agnovit nobiscum magnus Doctor, & laborat, inquit, citatus in Can. 88. *Mens, patiendo erubescitiam: & quoniam verecundia magna est POENA, qui erubescit pro Christo fit dignus venia.* Jam, ut alia quam plurima, quæ ad manum habeo missa faciam, vultis videre, quàm non requirat menses & annos Augustinus ad veram Conversionem? Audiatur in Psalm. 63. *Numquid consilii corrigendi & mutandæ vitæ malæ in bonam non est locus, non est tempus? nonne, SI VIS, HODIE fit? nonne*

SI VIS MODO *fit?* *ecce cum loquor, muta cor, & factum est.*

Accedunt turmatim PP. alii, & unus Chrysoſtomus ita expreſſè, ita ſæpè inculcat, ut ex eo uno totus Trium-Viratus cum fundamentis ſuis omnibus ſubruatur, & corruat: ſummis labris delibemus aliqua; Hom. de B. Philogonio: *neque mihi quiſquam dixerit, vereor: habeo conſcientiam peccatis oppletam nec illud perpende, quod BREVE TEMPUS eſt, ſed illud conſidera, quod benignus eſt Dominus, HÆC NON EGENT MULTIS DIEBUS, ANNISVE, ſed SOLO ANIMI PROPOSITO, & UNICO DIE perficiuntur: diſcede amabo, virtutem amplectere.* Quot verba, tot proſecto in Trium-Virorum capita fatales iſtus; nec minorem Gummaro præſertim plagam infligit, quod habet hom. 77. de pœnit. *sicut eſt in aqua baptizari facile, SIC Eſt FACILE ANIMAM PÆNITERE:* quæ verba benè ruminat & Gummarianis verbis nitidè opponit P. A Burgundia in praxi ſua pag. 110. hunc adi, & eadem opera Bernardum ibi lege pag. 109. Ego temperare mihi non poſſum, quin Chryſoſtomum amplectar, & iterum atque iterum ſententiæ noſtræ ſubſcribere faciam: ecce quid dicat Epift. 5. ad Theod. lapſum: *etiãſi non omnem præ ſe fert pœnitentiam, BREVEM ILLAM, SEU EXIGUO TEMPORE FACTAM, non abnuit POENITENTIAM.* Et eâdem rursùm Epift. QUACUMQUE *quis horâ ſe dejiciens vel UNUM dixerit verbum (puta peccavi Domino) IN EO MOMENTO totius vitæ peccata ſimul abſterſit;* ſcilicet ut ait homil. 27. in cap. 9. Genef.

Genes. *Dominum habemus misericordem & benignum, & NON INDIGET TEMPORE.* Non hæc sanè leviter stringunt, sed ab imis fundamentis basem illam Vergerianæ doctrinæ convellunt, quâ omnem suspectam faciunt conversionem, quæ non longo mensium & annorum spatio paulatim fit, & miraculis adnumerant, si repente quis, si subito, si brevi tempore à peccatis ad Deum convertatur. Basis altera est; nec eam esse conversionem veram, quæ inconstantior relapsum non cavet; sed & hæc Patricio ariete subvertitur. Incipiamus ab Augustino Epist. ad Maced. *Quotidie peccantibus, inquit, nunquam per pœnitentiam venia denegatur. Si peccantibus quotidie, certè relabentibus.* S. Basilius citatus ab Autore Viæ mediæ pag. 297. *Non sumus, inquit, Angeli, sed homines, qui & cadimus & resurgimus, idque sæPENUMERO EADEM HORA.* S. Gregorius Homil. 30. in Evang. ita loquitur: *In quorundam corda venit, & mansionem non facit; quia per compunctionem quidem Dei respectum percipiunt, sed tentationis tempore hoc ipsum, quo compuncti fuerant, obliviscuntur: sicque ad perpetranda peccata redeunt, ac si hæc minime planxissent.* Chrysostomus porro ita in hac basi convellenda vehemens fuit, ut in conciliabulo quodam publicè hoc nomine ab inimicis accusatus fuerit; accusationis hæc erat summa: *Quod nimium relaxaret, & peccandi nimiam daret libertatem, sæpè dicens: si pecces iterum, iterum de peccato pœnitentiam age: & quoties peccaveris ad me recurre, & remedium applicabo tibi.* Vide Petav. & Bar. supra, ut ad eò glo.

gloriosa debeat esse nec pudenda accusatio, quam hodierni melioris notæ Confessarii cum S. Chrystomo & S. Ambrosio suprà habent & patiuntur communem.

Audiri hic etiam meretur Anselmus super Epist. ad Heb. cap. 4. in illud: Non habemus Pontificem &c. *Vobis lapsis non est desperandum, nec Confessio dimittenda; quia non habemus Pontificem austerum, vel dedignantem, sed misericordem: misericordiæ magnitudinem explicat Hugo à S. Victore l. 2. de Anima cap. 3. Et tardius, inquit, videtur Deo peccatori veniam dari, quam ipsi peccatori accipere; nec oblivisci hic possum Hieronymi, & suaviora ejus sunt verba suprà relata, quam ut hic taceantur. Sed dicis, non ex toto corde convertitur, mentitur. Nos dimittamus Deo judicium: rogat me, deprecatur: non dicit hoc verè; Deus novit: EGO VOCEM AUDIO, Christus cor intelligit, ego suscipio quod audio, suscipiat Christus, quod novit.*

Auream hanc SS. Patrum catenam, quâ nempe arctè constricti in Triumphum ducantur victi & prostrati Trium-Viri, aurea Romani Catechismi concludat sententia: *Non desperent fideles de summa Dei bonitate & clementia: is enim cum nostræ salutis sit cupidissimus, NULLAM MORAM ad tribuendam nobis veniam interponit; sed peccatorem PATERNA caritate complectitur, SIMULATQUE ILLE SE COLLEGERIT, & universa peccata sua detestatus ad Dominum se convertit.* part. 2. cap. 5.

ARTICULUS IV.

Scholasticus.

SS. THOMAS & BONAVENTURA *Scholarum Principes* &
à communi Sententia, & contra Trium-Viros stant.

Patres dedimus, nunc fideles Patrum interpretes & Scholarum Principes accipe, quorum post Patres prima est, & veneranda in scholis autoritas; & meritò; nam præter alia laudum titulorumque decora, à Summis uterque Pontificibus, alter à Pio V. alter à Sixto itidem V. ad numerum quatuor Ecclesiæ Doctorum gloriosè adjecti sunt, illustre sanè & perpetuum cælestis eorum doctrinæ testimonium. Non erit ergo imbelle nec contemnendum præsidium, quod ab eorum ita canonizata Theologia sententiæ nostræ accedet.

Incipiamus ab iis D. Thomæ verbis tam pro nostra sententia manifestis, ut succumbat Macarius, nec nisi turpiter, & cum aliqua magni Doctoris injuria, ut suprà vidimus, elabatur. Nihil est, in quo impotentius se jactent novi Magistri, quam ubi id agunt, pœnitentiam veram non esse, esse fictitiam, quam in idem peccatum relapsus consequatur; huc rationes, huc SS. Patrum oracula detorquent, & omni id studio inculcant: nec mirum; nam cum hoc

O o

uno

uno magna eorum dogmatum pars ita connexa est, ut merito illud superiori articulo alteram Vergerianæ doctrinæ basim nominarim. Hanc ibi Patres, hîc D. Thomas, hîc S. Bonaventura destruent; & ille quidem 3. p. q. 84. a. 10. ad quartum Adversariorum argumentum ex iis SS. Patrum fragmentis confutum, quæ importunè opportunè nobis Trium-Viri identidem objectant, ita respondet: *Dicendum, quod pœnitere est ante acta flere, & flenda non committere, simul dum flet, vel actu, vel proposito: ille enim est irrisor, & non pœnitens, qui simul dum pœnitet, agit quod pœnitet, vel proponit iterum se facturum, quod gessit, vel etiam actualiter peccat eodem vel alio genere peccati. Quod autem aliquis postea peccat vel actu, vel proposito, non excludit, quin prima pœnitentia vera fuerit: numquam enim veritas prioris actus excluditur per actum contrarium subsequentem. Sicut enim verè cucurrit, qui postea sedet, ita verè pœnituit, qui postea peccat. Bellissimè, nam si à nobis hoc tempore conductus aut inductus esset Angelicus Doctor, aptius ad rem nostram loqui non posset: quid vos autem ad hæc Trium-Viri? respondet in communi causa unus Macarius pag. 228. Hæc explicatio SS. Patrum (& D. Thomæ) valde est contorta. Imo tu ita his verbis contortus es, ut extorquere te non possis: sed supra ob tam temerarium responsum à me vapulasti, nec æquum est idem crimen bis luere. Audiamus Bonaventuram in 4. dist. 14. part. 1. dub. 4. eundem nodum iisdem propè verbis solventem: *Potest, inquit,**

referri ad idem tempus vel ad aliud. Si ad idem tempus, tunc non stat pro actu non committendi, sed pro affectione, ut scilicet quando pœnitemus, velimus iterum non committere, vel non velimus; sicut illi, qui de uno peccato pœnitent, & de alio non pœnitent: ET ITA NON EXCLUDIT CASUM SEQUEM, SED MALAM VOLUNTATEM PRÆSENTEM, si autem referatur ad futurum, &c. Similia habet ibid. part. 2. dub. 2. & art. 1. q. 1. distinctè explicat, quo sensu vera sit pœnitentia etiam illa, quæ in idem relabitur; verum longior est sententia, & quid attinet exscribere, qui non aliud responsum expectare debeam, quam illud Macarianum, *contorta est hæc explicatio*. Fidelior scilicet Macarius interpret est, imo si hunc interpretem audire lubeat, mira profectò loquentur & docentur Parres.

Duræ fidei sunt & tardi ad credendum Trium-Viri, nec verbis satis pœnitentis fidunt aut lacrymis, & nisi moralem certitudinem de dispositione habeant, non absolvent: & hic multorum dogmatum Vergerianus fons est; at non ex Angelicæ aut Seraphicæ doctrinæ scatebris profluit. *Non tenemur ad Eucharistiam accedere cum caritate secundum veritatem, sed sufficit secundum PROBABILITATEM: sic dico, quod ad Sacramentum pœnitentiæ non est necesse, quod accedat habens caritatem (& dispositionem) sufficientem secundum veritatem, sed sufficit secundum PROBABILITATEM;* ita non ex Casuistarum turba laxo aut probabilista aliquis, sed Seraphicus Doctor dist. 17. p. 2. a. 1. q. 4. Angelicus autem nihilò Trium-

Viris æquior, *Rector Ecclesiæ*, inquit in suppl. q. 8. a. 5. ad. 2. *debet vultum pecoris sui agnoscere dupliciter; uno modo per sollicitam exterioris conversionis considerationem & in hac cognitione non oportet, quod credat subdito, sed certitudinem facti, in quantum potest, inquirat; alio modo per Confessionis manifestationem, & quantum ad hanc cognitionem, non POTEST MAJOREM CERTITUDINEM ACCIPERE, quam ut subdito credat, quia hoc est ad subveniendum conscientia ipsius. Unde in foro Confessionis creditur homini & pro se & contra se, non autem in foro exterioris iudicii.* Aliis uterque locis Trium-Viratum impugnat & expugnat: addo breve illud Bonaventuræ ibid. parte 3. a 1. q. 3. *Confessio est adeo onerosa sive ignominiosa, quod pauci audeant plenè & integrè confiteri etiam coram unico Sacerdote: facit illud ad confirmationem eorum, quæ supra dicta sunt.*

Nunc hic meritò oriatur hæc quæstio, unde ergo suam moralem Trium-Viri hauserint: si nec Scripturæ, nec Patribus, nec Scholæ Principibus eam debeant. Otiosa hoc tempore quæstio est, detecti jam dudum sunt eorum loci Theologici, Petrus d'Osma, Marcus Antonius de Dominis (legi meretur fraus hæreticorum decima partis primæ) Montaltii Litteræ, Wendrochii Notæ, Rituale Aletense, & plures ejusmodi damnati furfuris Libelli; verba ad manum sunt, quibus fidem faciam, sed nolim tam nigris verbis caput hoc tam Catholicum profanare, nimium est nominasse.